Tussen vertrouwen en emancipatie: superdiversiteit als professioneel dilemma in de meisjeswerking van vzw Jong in de Brugse Poort

Inleiding

In jeugdwelzijnswerk gaat het vaak over grote woorden: inclusie, empowerment, gelijke kansen. In de praktijk botsen die woorden soms op iets kleins. Een uurrooster. Een locatie. Een gang. Een ingang. Dit artikel vertrekt vanuit zo'n klein detail dat veel groter werd dan verwacht. Een meisjeswerking die minder meisjes bereikte omdat ze binnenkomen in hetzelfde gebouw waar tegelijk ook jongens aanwezig zijn. Dat detail blijkt een soort vergrootglas te zijn voor superdiversiteit in de wijk, voor sociale controle en voor de vraag wat professioneel handelen betekent wanneer "bereik behouden" en "emancipatorisch werken" niet altijd vanzelf samengaan.

De aanleiding voor dit artikel ligt in mijn stage bij vzw Jong in Gent, in de wijk Brugse Poort–Rooigem. Tijdens de stage merkte ik dat de opkomst bij de meisjeswerking achteruitliep en in het begin voelde dat als iets wat in elke werking kan gebeuren. Jongeren veranderen, interesses verschuiven, er is schooldruk, examens of gewoon even een fase waarin een groep wat kleiner is. Maar naarmate het signaal bleef terugkomen, werd het moeilijker om dit nog als toeval te zien. Er werd doorgevraagd binnen de werking en daarbij kwam een concrete drempel naar boven, namelijk dat sommige meisjes niet (meer) mochten komen omdat de meisjeswerking doorging in De Kaarderij, een gebouw waar op hetzelfde moment ook tiener- en jongerenwerking plaatsvind. Dat betekent dat er ook jongens aanwezig zijn in hetzelfde gebouw en dat iedereen via dezelfde ingang binnenkomt. Voor een aantal ouders is net dat onaanvaardbaar, zelfs wanneer er binnen duidelijke afspraken en begeleiding zijn. Op dat moment stopte het voor mij als "organisatorisch probleem" en werd het een vraag die typisch is voor sociaal werk in een superdiverse context: wat doe je als toegankelijkheid en bereik botsen met emancipatie en ontwikkelingskansen?

Die vraag is ook niet los te zien van de wijk waarin de werking plaatsvindt. Brugse Poort–Rooigem wordt in de wijkcijfers van Stad Gent beschreven als een jonge en superdiverse wijk, met meer dan 115 nationaliteiten en met duidelijke signalen van economische kwetsbaarheid (Stad Gent, 2025). In zo'n buurt is superdiversiteit geen abstract begrip, maar een dagelijkse realiteit die mee bepaalt hoe opvoeding, veiligheid, vrije tijd en samenleven vorm krijgen. Tegelijk kan jeugdwelzijnswerk in een wijk met veel jongeren en veel drempels een belangrijke rol spelen als laagdrempelige plek waar jongeren kunnen komen, waar signalen vroeg kunnen worden opgevangen en waar sociale leerprocessen gebeuren buiten de schoolcontext. Dat maakt het extra betekenisvol wanneer een deel van de meisjes wegvalt uit het aanbod.

Vanuit die ervaring formuleer ik de centrale vraag van dit artikel als volgt: "Hoe balanceren jeugdwelzijnswerkers het professionele dilemma tussen het behouden van vertrouwen en bereik bij strenge, superdiverse gemeenschappen en hun emancipatorische taak om jongeren voor te bereiden op de gemengde samenleving, en welke professionele handelingskaders zijn hiervoor nodig?"

Wanneer ‘toegankelijk’ niet voor iedereen hetzelfde betekent

De casus lijkt op het eerste gezicht eenvoudig. Sommige ouders willen niet dat hun dochters in een gebouw komen waar ook jongens aanwezig zijn. Toch schuilt in die eenvoud een groter probleem. Meisjeswerking wordt vaak net opgezet omdat meisjes in gemengde jeugdruimtes minder zichtbaar of minder comfortabel aanwezig zijn, zeker wanneer jongens de sfeer bepalen of wanneer meisjes het gevoel hebben bekeken te worden. Onderzoek naar meisjes in de publieke ruimte maakt zichtbaar dat meisjes gemiddeld minder buiten spelen dan jongens en dat ze sneller sociale drempels ervaren, onder meer door onveiligheidsgevoelens, door het domineren van ruimte door jongens, en door de manier waarop ruimte ontworpen en gebruikt wordt (Kind & Samenleving, 2023). Vital Cities benoemt gelijkaardige mechanismen en wijst erop dat vrouwen en meisjes zich vaak minder thuis voelen in publieke ruimte door een combinatie van sociale en fysieke drempels, waaronder intimidatie en infrastructuur die minder afgestemd is op hun noden (Kenniscentrum Vital Cities, 2024).

Wat in onderzoek over pleinen en straten beschreven wordt, kan zich ook afspelen in semipublieke ruimtes zoals jeugdhuizen en wijkwerkingen. Als een ingang of een gewone gang vooral door jongens gebruikt wordt, kan dat al volstaan om meisjes te doen afhaken, zeker wanneer thuis strikte normen bestaan rond contact met jongens. In mijn stagecasus wordt die logica heel concreet, namelijk dat de gedeelde ingang van De Kaarderij dient als een drempel die niet in een reglement staat, maar wel effectief bepaalt wie komt en wie niet.

Het probleem wordt scherper omdat het niet gaat om één verkeerde keuze, maar om een spanningsveld tussen twee doelen. Aan de ene kant is er inclusie en bereik. Jeugdwelzijnswerkers bouwen in superdiverse buurten vaak bewust aan vertrouwen met gezinnen, omdat vertrouwen in instellingen niet vanzelfsprekend is en omdat bereik kwetsbaar kan zijn (Vanderslycke et al., 2024). In de praktijk kan dat betekenen dat je rekening houdt met wensen en grenzen van ouders (bijvoorbeeld rond gender). Aan de andere kant is er emancipatie en ontwikkeling waarbij jeugdwerk jongeren wil ondersteunen om te functioneren in een gemengde samenleving, waarin samenwerking en communicatie over gendergrenzen heen dagelijkse realiteit zijn, zeker op school en in de publieke ruimte. Wanneer een jeugdwerking, uit angst om meisjes te verliezen, te ver meegaat in ouderlijke beperkingen, kan ze onbedoeld bijdragen aan het behoud van gendersegregatie en aan het missen van sociale leerprocessen.

In de literatuur over toegankelijkheid in het open jeugdwerk wordt benadrukt dat drempels niet alleen financieel of praktisch zijn, maar ook sociaal, cultureel en relationeel. Formaat beschrijft hoe jongeren onderweg naar open jeugdwerk een hele reeks drempels ervaren en hoe het verminderen van drempels niet enkel neerkomt op “de deur openzetten”, maar op hoe welkom, veilig en passend jongeren een plek ervaren (Formaat, 2023). De casus bij vzw Jong past in dat bredere beeld omdat toegankelijkheid geen absolute eigenschap is van een werking, maar iets dat telkens opnieuw wordt onderhandeld tussen organisatie, jongeren en hun context.

Zachte uitsluiting

Dit brengt ons bij een kernbegrip dat in deze casus helpt om de impact te duiden, namelijk zachte uitsluiting. Het gaat om situaties waarin jongeren niet expliciet geweigerd worden, maar waarin omstandigheden ervoor zorgen dat sommige groepen structureel minder kansen krijgen om te participeren. In inclusiekaders wordt dit beschreven als het effect van onzichtbare drempels en normen die “neutraal” lijken, maar uiteindelijk niet neutraal uitwerken (JINT, 2023). In mijn casus kan een gedeelde ingang (die praktisch logisch is) in de beleving van sommige gezinnen precies de reden zijn om deelname stop te zetten.

Stagecontext

Mijn vertrekpunt is een praktijkervaring uit de stagecontext bij vzw Jong in Gent. Vzw Jong is actief in de Brugse Poort en organiseert onder meer tiener- en jongerenwerking. De meisjeswerking is bedoeld als een plek waar meisjes samenkomen, activiteiten doen en gesprekken kunnen voeren in een context die niet gedomineerd wordt door jongens. In de periode van mijn stage merkte ik, samen met collega’s, dat de opkomst bij de meisjeswerking afnam. Dat was geen eenmalige dip, maar een patroon dat vragen opriep over bereik en relevantie.

Mijn oorspronkelijke plan was om interviews af te nemen met meisjes en eventueel ouders om de redenen voor die dalende opkomst systematisch in kaart te brengen. Door tijdsgebrek en persoonlijke redenen is dat jammer genoeg niet gelukt. Wel heb ik praktijkobservaties gedaan tijdens de werking, informele gesprekken gevoerd met collega’s en met enkele meisjes en heb ik de casus besproken binnen het team. Voor de verdere onderbouwing maak ik daarom gebruik van literatuurstudie, dus bestaande onderzoeken en beleidsdocumenten over superdiversiteit, drempels naar vrije tijd, meisjes in de publieke ruimte en ethische spanningsvelden in sociaal werk.

Deze afbakening is belangrijk. Het risico van een casus zoals deze is dat men snel gaat generaliseren, bijvoorbeeld door te denken dat superdiverse ouders of groepen altijd strenger zijn of dat migratieachtergrond automatisch leidt tot gendersegregatie. Superdiversiteit betekent net dat er grote variatie is binnen groepen en dat socio-economische factoren, religieuze beleving, buurtcontext en individuele ervaringen door elkaar lopen (Vertovec, 2007; Julkunen et al., 2023). Daarom is het doel hier niet om één cultuur te kritisch te benaderen, maar om het professionele dilemma te analyseren dat ontstaat wanneer uiteenlopende normen en verwachtingen elkaar kruisen in een jeugdwelzijnscontext.

Brugse Poort als superdiverse context

De Brugse Poort – Rooigem wordt door Stad Gent omschreven als volks, jong en superdivers. Dat heeft concrete gevolgen voor hoe vrije tijd en jeugdwerk functioneren. In een jonge wijk is er een grote vraag naar speel-, sport- en ontmoetingsruimte. Tegelijk is de wijk dichtbebouwd en lopen er drukke assen die buurten van elkaar scheiden. Ruimte is dus letterlijk en figuurlijk een schaars goed. Dat is relevant omdat onderzoek naar jeugd in publieke ruimte laat zien dat ruimtegebruik sterk samenhangt met wie zich welkom voelt en wie die ruimte juist durft innemen (Kind & Samenleving, 2023; Kenniscentrum Vital Cities, 2024).

Daarnaast is er een duidelijke socio-economische spanning. Stad Gent wijst op grote verschillen tussen bewonersgroepen, met enerzijds gezinnen die kampen met werkloosheid, generatiearmoede en slechte huisvesting en anderzijds tweeverdieners die bewust voor de wijk kiezen (Stad Gent,

2025). Die dualiteit heeft gevolgen voor vrijetijdsparticipatie. UNICEF België benadrukt dat armoede verder gaat dan geld en ook toegang tot vrijetijdsbesteding, sociaal netwerk en kansen beïnvloedt (UNICEF België, 2024). Ook onderzoek in opdracht van Agentschap Opgroeien toont dat het realiseren van het recht op vrije tijd nog steeds niet vanzelfsprekend is voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties, en dat drempels zich situeren in de context van de jongere, de hulpverlening en het vrijetijdsaanbod (Claessens & Sebrechts, 2024).

In zo'n socio-economische context komt superdiversiteit er nog bovenop. De wijk telt meer dan 115 nationaliteiten en is een transitwijk waar bewoners vaker verhuizen (Stad Gent, 2025). Dat betekent dat sociale netwerken deels in opbouw zijn, dat er veel variatie is in opvoedingsstijlen en in ideeën over veiligheid en dat vertrouwen in lokale instellingen niet vanzelfsprekend is. Vanderslycke en collega's beschrijven hoe superdiverse buurten niet alleen diversitiet, maar ook polarisatie, wantrouwen en uiteenlopende referentiekaders kunnen versterken en hoe sociaal werk daarom tegelijk relationeel én divers-sensitief moet handelen (Vanderslycke et al., 2024).

Binnen die buurtcontext wordt sociale controle op verschillende manieren beleefd. Voor sommige gezinnen biedt de buurt veiligheid door nabijheid van familie en netwerk, voor andere is die nabijheid net een bron van druk, bijvoorbeeld via reputatie of "wat mensen zullen zeggen". In onderzoek over publieke ruimte wordt zichtbaar dat meisjes in zulke contexten vaker beperkte bewegingsvrijheid ervaren, niet enkel door fysieke infrastructuur maar ook door sociale verwachtingen (Kind & Samenleving, 2023; Kenniscentrum Vital Cities, 2024). Wanneer we die inzichten doortrekken naar een jeugdwerking, wordt de ingang van De Kaarderij meer dan gewoon een deur. Het is een plek waar zichtbaarheid, sociale controle en genderdynamiek samenkomen.

De wijkcontext maakt dus duidelijk dat de casus niet losstaat van bredere factoren. In een wijk waar armoede, diversiteit, drukte en veiligheidsbeleving samenkomen, is het begrijpelijk dat sommige ouders scherp letten op waar hun dochters komen en met wie. Tegelijk is het net in zulke wijken dat jeugdwelzijnswerk een belangrijke rol speelt om kansen te creëren en jongeren te ondersteunen in hun sociale ontwikkeling. Wanneer meisjes wegvallen uit het aanbod, is dat daarom niet enkel een 'organisatieprobleem', maar een signaal dat er iets schuurt in de manier waarop vrije tijd, gender en superdiversiteit samenkomen.

Theoretisch kader: superdiversiteit, gendernormen en professionele ethiek

Superdiversiteit

Superdiversiteit werd bekend als concept om te begrijpen hoe migratie en demografische veranderingen leiden tot een veel complexere vorm van diversiteit dan klassieke categorieën zoals “autochtone” versus “allochtone” bevolking. Vertovec benadrukte dat het niet enkel gaat over meer verschillende afkomsten, maar ook over diversiteit in juridische statussen, socio-economische posities, transnationale netwerken en lokale trajecten (Vertovec, 2007).

Julkunen, Ruch en Nurmi beschrijven hoe superdiversiteit sociaal werk confronteert met een toegenomen complexiteit in noden, verwachtingen en samenwerkingsrelaties. Ze wijzen erop dat professionals moeten kunnen omgaan met meervoudige perspectieven, onzekerheid en soms botsende waarden en dat samenwerking en reflectie zeer belangrijke professionele competenties worden (Julkunen et al., 2023). Vanderslycke en collega’s bouwen daarop verder door superdiversiteit ook te koppelen aan organisatorische randvoorwaarden, namelijk flexibiliteit, taal- en toegankelijkheidsvoorzieningen, samenwerking met informele netwerken en bewustzijn rond ongelijkheid, racisme en privileges (Vanderslycke et al., 2024).

Genderrollen

In de casus van de meisjeswerking is superdiversiteit vooral voelbaar via normatieve verschillen over gender en opvoeding. Genderrollen en ideeën over “wat hoort” worden niet alleen bepaald door herkomst, maar ook door religie, generatie, socio-economische positie en buurtcontext. Recente studies over genderattitudes bij jongeren met migratieachtergrond tonen dat waarden rond gender mee beïnvloed worden door normen uit het land van herkomst van ouders en door religieuze beleving, maar tegelijk ook door de context van ontvangst, zoals onderwijs, beleid en gemeenschappen (Friberg & Jahanlu, 2023). Dat wijst op dynamiek en verandering, niet op vaststaande cultuur.

Daarnaast is er het begrip publieke en semipublieke ruimte. Meisjes ervaren ruimte vaak anders dan jongens: ze zijn gevoeliger voor bekeken worden, voelen sneller sociale druk en vermijden soms plekken waar jongens de toon zetten. Het Opgroeien-document van Kind & Samenleving maakt expliciet dat meisjes minder buiten spelen, en dat ontwerp en sociale drempels bepalen of meisjes zich welkom voelen (Kind & Samenleving, 2023). Vital Cities benadrukt dat inclusief ruimtebeleid rekening moet houden met dergelijke drempels, omdat intimidatie en een ‘dominante’ aanwezigheid van bepaalde groepen ruimtegebruik kan sturen (Kenniscentrum Vital Cities, 2024). Dit theoretisch kader helpt om te begrijpen waarom een jeugdgebouw met een gedeelde ingang voor sommige meisjes niet neutraal is.

Ten slotte is er professionele ethiek. Sociaal werk is een normatief beroep waarbij professionals in concrete situaties moeten kunnen afwegen wat ‘goed handelen’ is, ook wanneer waarden botsen. Onderzoek naar ethische dilemma’s in sociaal werk toont dat dergelijke afwegingen vaak gepaard gaan met spanning tussen professionele waarden, organisatorische realiteiten, verwachtingen van cliënten en maatschappelijke normen (Chatzifotiou, 2022; Weiss-Gal & Gal, 2024). In superdiverse contexten wordt die spanning nog complexer omdat men tegelijk wil respecteren, verbinden en emanciperen. Het

idee van culturele nederigheid, zoals beschreven in recente beroepsgerichte literatuur, is hierbij relevant. Het benadrukt dat professionals zichzelf als lerende moeten zien, zichzelf in vraag moet stellen en actief moeten luisteren naar perspectieven van cliënten, zonder te vervallen in cultureel "expertdenken" (BASW, 2022).

Gedeeld dilemma vanuit verschillende posities

Wanneer we de casus analyseren, is het belangrijk om niet te vervallen in strikt gescheiden perspectieven, maar om te kijken hoe de ervaringen van meisjes, ouders, jeugdwelzijnswerkers en de organisatie in elkaar grijpen. In superdiverse contexten zijn deze perspectieven immers sterk met elkaar verweven en beïnvloeden ze elkaar voortdurend (Julkunen et al., 2023).

Meisjes

De gedeelde ingang van De Kaarderij dient in deze casus als een symbolische drempel die op verschillende niveaus betekenis krijgt. Voor meisjes kan het moment van binnenkomen spanning oproepen. Zoals al eerder vermeld toont onderzoek naar meisjes en publieke ruimte aan dat meisjes sneller sociale drempels ervaren in contexten waar jongens dominant aanwezig zijn, waar ze zich bekeken voelen of waar ze het gevoel hebben dat de ruimte niet voor hen bedoeld is (Kind & Samenleving, 2023; Kenniscentrum Vital Cities, 2024). In die zin kan de gedeelde ingang ook los van ouderlijke regels een belevingsdrempel zijn. Tegelijk komen meisjes in een loyaliteitsconflict terecht wanneer zij wel willen deelnemen, maar thuis geconfronteerd worden met duidelijke grenzen. Deelname wordt dan geen vrije keuze meer, maar een bron van spanning tussen eigen wensen en familiale verwachtingen, wat raakt aan het recht op vrije tijd als vrije en ongedwongen ontwikkelingsruimte (Claessens & Sebrechts, 2024).

Ouders

Voor ouders krijgt diezelfde ingang een andere betekenis. In een dichtbebouwde wijkcontext kan zichtbaarheid snel gekoppeld worden aan reputatie, sociale controle en zorgen over veiligheid. Ouderlijke bezorgdheid kan vertrekken vanuit bescherming, religieuze of normatieve overtuigingen, maar ook vanuit bredere ervaringen van onzekerheid, zoals armoede, discriminatie of wantrouwen tegenover instellingen. Onderzoek toont bovendien aan dat genderattitudes geen vaststaand gegeven zijn, maar beïnvloed worden door context, generatie en sociale omgeving (Friberg & Jahanlu, 2023). Dat maakt duidelijk dat ouderlijke grenzen niet los gezien kunnen worden van de wijk- en levenscontext waarin gezinnen zich bevinden.

Jeugdwelzijnswerkers

Voor jeugdwelzijnswerkers komt in deze verwevenheid het professionele dilemma scherp naar voren. Jeugdwelzijnswerk is relationeel en vrijwillig van aard, waardoor bereik en vertrouwen belangrijke voorwaarden zijn om überhaupt met jongeren te kunnen werken. In superdiverse buurten waar vertrouwen in instellingen niet vanzelfsprekend is, kan het respecteren van ouderlijke grenzen gezien worden als een manier om meisjes niet volledig uit beeld te verliezen (Vanderslycke et al., 2024). Tegelijk draagt jeugdwelzijnswerk een expliciete emancipatorische opdracht. Jongeren leven in een gemengde samenleving en jeugdwerk kan een veilige oefenruimte bieden om met verschillen om te gaan. Wanneer meisjes structureel wegvallen of wanneer grenzen

rond gender te ver genormaliseerd worden, ontstaat het risico dat jeugdwerk onbedoeld bijdraagt aan het bestendigen van ongelijkheid en segregatie.

Organisatieniveau

Ook op organisatieniveau speelt dit dilemma mee. De keuze voor één gebouw en één ingang is organisatorisch logisch, maar blijkt niet neutraal in haar effect. Infrastructuur en ruimtegebruik sturen wie zich welkom voelt en wie toegang ervaart, zeker in contexten waar publieke en semipublieke ruimte al ongelijk gebruikt wordt door jongens en meisjes (Kind & Samenleving, 2023). Zo wordt zichtbaar hoe een praktische keuze kan uitmonden in zachte uitsluiting waarbij meisjes niet expliciet worden tegengehouden, maar verdwijnen wel uit het aanbod doordat de context voor hen of hun gezin niet langer haalbaar is (JINT, 2023; Formaat, 2023).

Deze analyse toont dat het dilemma tussen vertrouwen en emancipatie niet bij één actor ligt, maar ontstaat in de interactie tussen meisjes, ouders, professionals, organisatie en wijkcontext. Het is precies deze verwevenheid die maakt dat er geen eenvoudige oplossingen bestaan en dat professioneel handelen voortdurend vraagt om afwegen, expliciteren en verantwoorden.

Gevolgen

De casus van de meisjeswerking toont hoe superdiversiteit een professioneel dilemma kan creëren dat zich uitstrekt over meerdere lagen van sociaal werk.

Op cliëntniveau kan het wegvallen van deelname gevolgen hebben voor sociale netwerken, zelfvertrouwen en informele leerervaringen. Vrije tijd en jeugdwerk zijn meer dan ontspanning, ze zijn ook plekken waar jongeren sociale vaardigheden oefenen, steun vinden bij anderen en positieve identiteiten opbouwen. Claessens en Sebrechts beschrijven vrije tijd expliciet als een derde pedagogisch milieu, naast gezin en school, waar kinderen en jongeren ontwikkelingskansen krijgen (Claessens & Sebrechts, 2024). Wanneer meisjes die context missen, kan hun sociale wereld kleiner worden en kan hun participatie in de buurt verarmen.

Op gezinsniveau speelt het spanningsveld tussen ouderlijke verantwoordelijkheid en jongerenrechten. Ouders hebben de plicht om hun kinderen te beschermen, maar kinderen en jongeren hebben ook rechten, waaronder het recht op vrije tijd en participatie, verankerd in artikel 31 van het Kinderrechtenverdrag en in de manier waarop dit recht in recente Vlaamse onderzoeken wordt uitgewerkt (Claessens & Sebrechts, 2024). In superdiverse contexten is het gesprek hierover extra complex omdat het niet alleen gaat over individuele keuzes, maar ook over reputatie, sociale controle en waarden. Een jeugdwerking die deze spanning negeert, riskeert het vertrouwen van ouders te verliezen; een werking die alleen maar meebuigt, riskeert dat jongerenrechten en emancipatie onder druk komen.

Op professioneel niveau raakt dit aan kernwaarden van sociaal werk. Respect voor diversiteit betekent dat je niet vertrekt vanuit één normatief idee van “goede opvoeding”, maar dat je probeert te begrijpen waar bezorgdheden vandaan komen en dat je niet snel moraliseert. Tegelijk betekent sociale rechtvaardigheid dat je oog hebt voor machtsverhoudingen en ongelijkheid. Als meisjes minder toegang hebben tot ruimte en vrije tijd, is dat ook een genderkwestie. Professionele ethiek vraagt dan dat je het dilemma niet wegduwt, maar expliciet maakt en bespreekbaar houdt. Onderzoek naar ethische dilemma’s in sociaal werk toont dat

dilemma's vaak gepaard gaan met morele druk en met spanningen tussen waarden en haalbaarheid (Chatzifotiou, 2022; Weiss-Gal & Gal, 2024). In superdiverse buurten kan culturele nederigheid helpen om niet in een "wij weten het beter"-houding te schieten, maar ook om professionele grenzen helder te houden (BASW, 2022).

Op organisatieniveau en beleidsniveau komt de vraag naar voren hoe infrastructuur en aanbod vorm krijgen in superdiverse wijken. Stad Gent beschrijft Brugse Poort als een wijk met veel voorzieningen en jeugdwerkingen, maar ook als een wijk waar drukte en ervaren onveiligheid sommige mensen plekken doet mijden (Stad Gent, 2025). Dat soort buurtgevoelens kan doorwerken in de keuze van ouders om dochters wel of niet te laten deelnemen. Daarnaast toont onderzoek rond het recht op vrije tijd dat samenwerking tussen jeugdhulp, jeugdwerk en lokale actoren nodig is om drempels te verminderen, juist voor jongeren in kwetsbare situaties (Claessens & Sebrechts, 2024). Als we de casus breder bekijken, past ze dus in een beleidsuitdaging: hoe garandeer je het recht op vrije tijd voor alle jongeren wanneer drempels niet alleen financieel of praktisch zijn, maar ook sociaal, gendergerelateerd en normatief?

Conclusie

De vraag die mij tijdens de stage bleef bezighouden was eigenlijk simpel: hoe kan het dat een meisjeswerking, bedoeld als veilige plek, voor sommige meisjes toch niet toegankelijk is? Het antwoord blijkt te liggen in een combinatie van wijkcontext, superdiversiteit, genderdynamiek en professionaliteit. In een superdiverse wijk zoals de Brugse Poort betekent diversiteit niet alleen "veel achtergronden", maar ook veel verschillende verwachtingen over wat veilig, gepast of wenselijk is voor meisjes. Een gedeelde ingang met jongens kan dan uitgroeien tot een knelpunt dat de deelname van meisjes beperkt, zeker wanneer publieke en semipublieke ruimte al ongelijk gebruikt wordt door jongens en meisjes (Kind & Samenleving, 2023; Kenniscentrum Vital Cities, 2024).

Die beperking is problematisch omdat jeugdwelzijnswerk een belangrijke rol speelt in het realiseren van jongerenrechten en in het aanbieden van informele leeromgevingen. Wanneer meisjes wegvallen uit het aanbod, dreigt zachte uitsluiting, niet via een expliciet verbod vanuit de organisatie, maar via een context die voor sommige gezinnen onoverbrugbaar wordt (JINT, 2023; Formaat, 2023). Tegelijk is het begrijpelijk dat jeugdwelzijnswerkers voorzichtig zijn. Vertrouwen verliezen in een wijkcontext met veel drempels kan betekenen dat je jongeren helemaal kwijt bent. Hier zit precies het professionele dilemma.

Superdiversiteit maakt dit dilemma niet oplosbaar met één standaardantwoord. Het vraagt om professioneel handelen dat tegelijk relationeel sterk is en normatief helder en dat ondersteund wordt door handelingskaders die teams helpen om spanningen te dragen en te verantwoorden.

Referenties

BASW. (2022, 13 oktober). Cultural humility – why is it important to social work?

Chatzifotiou, S. (2022). Social workers dealing with ethical dilemmas in the course of their professional work: The Greek experience. British Journal of Social Work, 52(8).

Claessens, K., & Sebrechts, L. (2024, februari). Onderzoeksrapport: Recht op vrije tijd op de brug tussen jeugdhulp, jeugdwerk en andere vrijetijdsaanbieders. AP Hogeschool, onderzoeksgroep Mens en Maatschappij.

Formaat. (2023). Onderzoekstraject 2023: Drempels onderweg naar meer en sterker open jeugdwerk.

Friberg, J. H., & Jahanlu, D. (2023). Navigating new gender roles: impacts of cultural origins, context of settlement, and religious beliefs on gender attitudes among immigrant origin youth across five European countries. Journal of Ethnic and Migration Studies.

JINT. (2023). Inclusie A tot Z: Kompas voor inclusief (internationaal) jeugdwerk.

Julkunen, I., Ruch, G., & Nurmi, A. (2023). Social work in a superdiverse society: a conceptual exploration of cooperation in professional practice. European Journal of Social Work, 26(4), 612–625.

Kind & Samenleving. (2023). Meisjes en de publieke ruimte (interactieve publicatie). Opgroeien.

Kenniscentrum Vital Cities. (2024). Naar een inclusieve publieke ruimte: 6 bouwstenen.

Stad Gent. (2025). Brugse Poort – Rooigem. Met hoeveel in – Stad Gent (laatste update november 2025).

UNICEF België. (2024). Partij kiezen voor kinderen: Memorandum 2024.

Vanderslycke, D., Salusso, N., & Geldof, D. (2024, 26 april). Building a support base for superdiversity: Workshop ESWC Bruges.

Vertovec, S. (2007). Super-diversity and its implications. Ethnic and Racial Studies, 30(6), 1024–1054.

Weiss-Gal, I., & Gal, J. (2024). Ethical dilemmas in policy practice: a conceptual framework. European Journal of Social Work.